

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 2019

530/2019

Laki

kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelystä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomen ja toisen valtion tai toisten valtioiden välisiin asioihin, jotka koskevat näiden välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyjen sopimusten tai kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta etuyhteydessä keskenään olevien yritysten tulonoikaisun yhteydessä tehdyn yleissopimuksen (90/436/ETY) tulkinta- ja soveltamiserimielisyyttä (*riita-asia*).

Lakia sovelletaan Suomen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä olevaa riita-asiaa koskevaan menettelyyn, joka perustuu veroriitojen ratkaisumekanismeista Euroopan unionissa annettuun neuvoston direktiiviin (EU) 2017/1852 (*EU-riitojenratkaisumenettely*).

Tämän lain 3 §:ää, 8 §:n 1 ja 3–6 momenttia, 10 §:ää, 16 §:n 4, 6 ja 7 momenttia, 18 §:ää, 19 §:n 3 momenttia sekä 20 §:n 2–4 momenttia sovelletaan soveltuvin osin riita-asiaa koskevaan menettelyyn, joka perustuu tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyyn sopimukseen (*verosopimusmenettely*) tai 1 momentissa mainittuun yleissopimukseen (*EU-arbitraatio-sopimusmenettely*).

Mitä tässä laissa säädetään valtiota koskien, sovelletaan myös lainkäyttöalueeseen.

2 §

Hakemus

Henkilön, jonka verotuksellinen asuinpaikka on Suomessa tai toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja jonka verotukseen tulkinta- tai soveltamisongelma välittömästi vaikuttaa (*asianomainen henkilö*), on tehtävä hakemus toimivaltaiselle viranomaiselle EU-riitojenratkaisumenettelyn käynnistymiseksi. Toimivaltaisesta viranomaisesta Suomessa sovelletaan, mitä verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 88 §:ssä säädetään toimivaltaisesta viranomaisesta.

Hakemus on toimitettava samanaikaisesti ja samansisältöisenä jokaiselle riita-asiaan liittyvän valtion toimivaltaiselle viranomaiselle (*asianomainen toimivaltainen viranomainen*) kolmen vuoden kuluessa siitä, kun asianomainen henkilö otti vastaan ensimmäisen ilmoituksen riita-asiaan johtaneesta tai johtavasta toimesta.

HE 308/2018
VaVM 32/2018
EV 238/2018

Neuvoston direktiivi (EU) 2017/1852 (32017L1852) EUVL L 265, 14.10.2017, s. 1

Hakemuksen vastaanottaminen päättää muut menettelyt, jotka riita-asiassa on 1 §:ssä tarkoitetun sopimuksen nojalla vireillä.

3 §

Hakemuksen sisältö

Edellä 2 §:ssä tarkoitetussa hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat tiedot:

- 1) hakemuksen perusteena oleva 1 §:ssä tarkoitettu menettely;
- 2) tiedot hakemukseen liittyvistä valtioista;
- 3) asianomaisen henkilön ja mahdollisten muiden asianomaisten henkilöiden yksilöintitiedot;
- 4) kyseessä olevat verovuodet;
- 5) asian tosiseikat ja olosuhteet, riitaan johtaneiden toimien luonne, päivämäärä ja rahamäärät sekä jäljennökset niitä koskevista asiakirjoista;
- 6) viittaus sovellettaviin kansallisiin sääntöihin ja sovellettavaan 1 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen;
- 7) seuraavat selvitykset ja jäljennökset niiden perusteena olevista asiakirjoista:
 - a) selvitys siitä, että kyseessä on riita-asia;
 - b) yksityiskohtaiset tiedot riita-asiaa koskevista muutoksenhauista, oikeudenkäynneistä ja päätöksistä;
 - c) sitoumus vastata mahdollisimman kattavasti ja nopeasti kaikkiin asianmukaisiin toimivaltaisen viranomaisen esittämiin pyyntöihin ja toimittaa kaikki toimivaltaisten viranomaisten pyytämät asiakirjat;
 - d) jäljennös lopullista veromäärää koskevasta päätöksestä ja tarvittaessa jäljennös muista riita-asiaa koskevista veroviranomaisten antamista asiakirjoista;
 - e) tiedot muista riita-asiaa koskevista 1 §:ssä tarkoitetun sopimuksen mukaisista menettelyistä ja asianomaisen henkilön sitoumus noudattaa 2 §:n 3 momentin säännöksiä;
- 8) toimivaltaisten viranomaisten mahdollisesti pyytämät erityiset lisätiedot, joiden katsotaan olevan tarpeen asiasisällön arviointia varten.

Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä ja ohjeita hakemuksen sisällöstä ja toimittamistavasta.

4 §

Hakemuksen käsittely

Toimivaltaisen viranomaisen on kahden kuukauden kuluessa 2 §:ssä tarkoitetun hakemuksen vastaanottamisesta ilmoitettava tästä hakemuksen tekijälle.

Asianomaisen henkilön on toimitettava 3 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetut tiedot kolmen kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta edellyttäen, että niitä on pyydetty kolmen kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Asianomaisen henkilön on lähetettävä samanaikaisesti tässä momentissa tarkoitetut toimitetut tiedot myös muiden asianomaisten valtioiden toimivaltaisille viranomaisille. Toimivaltaisen viranomaisen tämän momentin nojalla saamiin tietoihin sovelletaan, mitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa (1346/1999) säädetään.

Toimivaltainen viranomainen saa pyytää asianomaiselta henkilöltä tarpeellisia tietoja EU-riitojenratkaisumenettelyn kuluessa 2 momentissa lisätietopyynnön esittämiselle säädetyn määräajan jälkeen.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen käsittelyyn liittyvästä toimivaltaisen viranomaisen noudattamasta menettelystä toisen valtion toimivaltaiseen viranomaiseen nähden annetaan valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Hakemusta koskeva päätös

Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätös hakemuksen hyväksymisestä 9 §:ssä tarkoitettuun keskinäiseen neuvottelumenettelyyn kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai 3 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettujen tietojen vastaanottamisesta sen mukaan, kumpi ajankohdista on myöhempi. Jos asianomainen henkilö on käyttänyt asiassa oikeuttaan asianomaisen valtion tai valtioiden kansallisen lainsäädännön mukaiseen muutoksenhakuun, edellä mainittu kuuden kuukauden määräaika myöhentyy alkamaan kuitenkin vasta päivästä, jona kansallisen muutoksenhaun johdosta annetusta päätöksestä on tullut lopullinen tai jona kansallinen muutoksenhaku on muuten saatettu lopullisesti päätökseen taikka jona se on keskeytetty.

Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava päätöksestään viipymättä asianomaiselle henkilölle ja kaikkien muiden asianomaisten valtioiden toimivaltaisille viranomaisille.

Toimivaltaisen viranomaisen on katsottava ottaneen hakemuksen käsiteltäväkseen myös, jos se ei ole tehnyt päätöstä hakemuksen käsiteltäväksi ottamisesta 1 momentissa säädettyssä määräajassa.

6 §

Hakemuksen hylkääminen

Peruste 2 §:ssä tarkoitetun hakemuksen hylkäämiselle on, jos:

1) hakemus ei täytä 3 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä tai mainitun momentin 8 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei ole toimitettu 4 §:n 2 momentin säädettyssä määräajassa toimivaltaiselle viranomaiselle;

2) kyseessä ei ole riita-asia; tai

3) hakemusta ei ole tehty 2 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa.

Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asianomaiselle henkilölle yleiset syyt hakemuksen hylkäämiselle ilmoittaessaan asiasta 5 §:n 2 momentin mukaisesti.

7 §

Hakemuksen peruuttaminen ja riita-asian raukeaminen

Jos asianomainen henkilö haluaa peruuttaa hakemuksensa, sen on tehtävä kirjallinen peruutusilmoitus samanaikaisesti kaikille toimivaltaisille viranomaisille. EU-riitojenratkaisumenettely päättyy välittömästi tällaiseen ilmoitukseen.

Riita-asian raukeaminen päättää EU-riitojenratkaisumenettelyn välittömästi. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä asiasta ja siihen vaikuttaneista yleisistä syistä asianomaiselle henkilölle.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen peruuttamiseen liittyvästä toimivaltaisen viranomaisen noudattamasta menettelystä toisen valtion toimivaltaiseen viranomaiseen nähden annetaan valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Toimivaltaisen viranomaisen yksipuolinen päätös asian ratkaisemisesta

Toimivaltainen viranomainen voi ratkaista riita-asian yksipuolisesti ilman muiden asianomaisten valtioiden toimivaltaisten viranomaisten osallistumista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös on tehtävä 5 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa.

Toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava päätöksestään asianomaiselle henkilölle ja muiden asianomaisten valtioiden toimivaltaisille viranomaisille, minkä jälkeen tämän lain mukainen riitojenratkaisumenettely on päätettävä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös on sitova, jos asianomainen henkilö hyväksyy päätöksen ja 60 päivän kuluessa siitä, kun toimivaltaisen viranomaisen päätös on annettu tiedoksi, ilmoittaa luopuvansa oikeudesta kaikkiin muihin muutoksenhakuihin. Jos tällaisia muita muutoksenhakuja koskevat menettelyt on jo aloitettu, päätöksestä tulee sitova ja täytäntöönpanokelpoinen vasta, kun asianomainen henkilö on todistetusti 60 päivän kuluessa ilmoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle ryhtyneensä toimiin kyseisten menettelyjen päättämiseksi. Samaa asiaa koskeva Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön vireillä oleva muutoksenhaku raukeaa toimivaltaisen viranomaisen ilmoituksen johdosta.

Jos toimivaltaisen viranomaisen päätös on 4 momentissa tarkoitettulla tavalla sitova, sen perusteella tehtävät muutokset verotukseen toteutetaan noudattaen, mitä verotuksen oikaisusta verotusmenettelystä annetun lain 55 ja 56 §:ssä tai oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 40 ja 41 §:ssä säädetään. Tässä momentissa tarkoitettut muutokset verotukseen tehdään, vaikka verotuksen oikaisun edellytykset puuttuvat.

Jos 5 momentissa tarkoitettua muutosta verotukseen ei ole tehty kyseisessä momentissa säädettyjen edellytysten vallitessa ilman aiheetonta viivytystä, asianomainen henkilö voi hakemuksella saattaa asian hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

9 §

Keskinäinen neuvottelumenettely

Jos 2 §:ssä tarkoitettu hakemus on otettu käsiteltäväksi, toimivaltaisten viranomaisten on pyrittävä neuvotteluihin ratkaisemaan asia kahden vuoden kuluessa viimeisimmästä asianomaisten valtioiden ilmoituksesta, joka koskee päätöstä ottaa asia käsiteltäväksi. Kahden vuoden määräaika voi pidentyä enintään yhdellä vuodella, jos jokin toimivaltainen viranomainen kirjallisin perusteluin pyytää sitä kaikilta muilta asianomaisilta toimivaltaisilta viranomaisilta.

Jos asianomainen henkilö on käyttänyt asiassa oikeuttaan asianomaisen valtion tai valtioiden kansallisen lainsäädännön mukaiseen muutoksenhakuun, 1 momentin mukainen neuvotteluiden määräaika myöhentyy alkamaan päivästä, jona kansallisen muutoksenhauksen johdosta annetusta päätöksestä on tullut lopullinen tai jona kansallinen muutoksenhaku on muuten saatettu lopullisesti päätökseen taikka jona se on keskeytetty.

Jos toimivaltaiset viranomaiset eivät pääse sopimukseen asiassa 1 ja 2 momentissa säädettyssä määräajassa, asiasta on ilmoitettava asianomaiselle henkilölle. Ilmoituksessa on mainittava yleiset syyt, joiden johdosta sopimusta ei ole syntynyt.

10 §

Keskinäisen neuvottelumenettelyn johdosta annettu päätös

Toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava 9 §:ssä tarkoitettua ratkaisua koskevasta päätöksestä asianomaiselle henkilölle. Päätös on sitova, jos asianomainen henkilö hyväksyy sen ja 60 päivän kuluessa siitä, kun toimivaltaisten viranomaisten ratkaisu on annettu tiedoksi, ilmoittaa luopuvansa oikeudesta kaikkiin muihin muutoksenhakuihin. Jos tällaisia muita muutoksenhakuja koskevat menettelyt on jo aloitettu, päätöksestä tulee sitova ja täytäntöönpanokelpoinen vasta, kun asianomainen henkilö on todistetusti 60 päivän kuluessa ilmoittanut toimivaltaisille viranomaisille ryhtyneensä toimiin kyseisten menettelyjen päättämiseksi. Samaa asiaa koskeva Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön vireillä oleva muutoksenhaku raukeaa toimivaltaisen viranomaisen ilmoituksen johdosta.

Jos toimivaltaisten viranomaisten päätös on 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sitova, sen perusteella tehtävät muutokset verotukseen toteutetaan noudattaen, mitä verotuksen oikaisusta verotusmenettelystä annetun lain 55 ja 56 §:ssä tai oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 40 ja 41 §:ssä säädetään. Tässä momentissa tarkoitettua muutokset verotukseen tehdään, vaikka verotuksen oikaisun edellytykset puuttuvat.

Jos 2 momentissa tarkoitettua muutosta verotukseen ei ole tehty kyseisessä momentissa säädettyjen edellytysten vallitessa ilman aiheetonta viivytystä, asianomainen henkilö voi hakemuksella saattaa asian hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

11 §

Pyyntö riidanratkaisutoimikunnan perustamiseksi

Riita-asiaa käsittelemään on asianomaisen henkilön toimivaltaisille viranomaisille esittämästä pyynnöstä perustettava neuvoa-antava toimikunta (*riidanratkaisutoimikunta*), jos:

1) asianomaisen henkilön tekemän hakemuksen on 6 §:n nojalla hylännyt vähintään yksi toimivaltaisista viranomaisista mutta eivät ne kaikki; tai

2) toimivaltaiset viranomaiset eivät ole 9 §:ssä säädettyssä määräajassa päässeet keskinäisessä neuvottelumenettelyssä sopimukseen riita-asian ratkaisusta.

Pyyntö riidanratkaisutoimikunnan perustamisesta 1 momentin 1 kohdan nojalla voidaan tehdä ainoastaan, jos 6 §:ssä tarkoitettuun hylkäämiseen ei saa asianomaisten valtioiden sovellettavien kansallisten säännösten mukaan hakea muutosta, sitä koskeva muutoksenhaku ei ole vireillä, muutoksenhakuaikaa ei ole jäljellä tai asianomainen henkilö on luopunut muutoksenhakuoikeudestaan. Pyyntö on sisällettävä näitä seikkoja koskeva vakuutus.

Muutoksenhaun johdosta annettu päätös otetaan huomioon 1 momentin 1 kohtaa sovellettaessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua velvoitetta perustaa riidanratkaisutoimikuntaa ei kuitenkaan ole, jos:

1) 6 §:n nojalla tehty hylkäämispäätös on pysytetty muutoksenhakumenettelyssä Suomessa tai toisen valtion muutoksenhakumenettelyssä, jossa annetusta päätöksestä ei kyseisessä valtiossa ole mahdollista poiketa;

2) tapauksessa on sovellettu sekä 1 §:ssä tarkoitettua verosopimusta tai kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta etuyhteydessä keskenään olevien yritysten tulonoikaisun yhteydessä tehtyä yleissopimusta (90/436/ETY) että verotusmenettelystä annetun lain 27–30 §:ää, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 6 a §:n 9 momenttia tai 52 h §:ää, ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annettua lakia (1217/1994) tai rikoslain (39/1889) 29 luvun 1–4 §:ää; tai

3) riita-asia ei koske kaksinkertaista verotusta.

Tämän lain mukainen menettely keskeytyy, kunnes 4 momentin 2 kohdassa mainittujen säännösten ja määräysten soveltamista koskevassa asiassa on lainvoimainen päätös.

Edellä 4 momentin 3 kohdassa *kaksinkertaisella verotuksella* tarkoitetaan 1 §:ssä tarkoitettua verosopimuksen tai kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta etuyhteydessä keskenään olevien yritysten tulonoikaisun yhteydessä tehdyn yleissopimuksen (90/436/ETY) soveltamisalaan kuuluvien verojen määrittämistä samasta verotettavasta tulosta tai pääomasta kahdessa tai useammassa valtiossa, jos siitä seuraa joko lisääntynyttä veroa, verovelvollisuuksien lisääntymistä tai sellaisten tappioiden peruuntuminen tai aleneminen, joihin voitaisiin käyttää verotettavan tulon kuittaamiseen.

Pyyntö riidanratkaisutoimikunnan perustamisesta on tehtävä 50 päivän kuluessa päivästä, jona 6 §:n 2 momentin tai 9 §:n 3 momentin mukainen ilmoitus vastaanotetaan, tai 50 päivän kuluessa päivästä, jona tämän lain 6 §:n päätöstä koskevassa muutoksenhaussa on annettu lainvoimainen päätös.

Riidanratkaisutoimikunnan perustaminen

Riidanratkaisutoimikuntaan kuuluvat puheenjohtaja ja kunkin asianomaisen valtion valitsema riippumaton ja pätevä henkilö tai enintään kaksi henkilöä sekä näiden varajäsen tai varajäsenet luettelosta (*riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelo*). Riidanratkaisutoimikunnan kokoonpanoon kuuluvat myös asianomaisten valtioiden toimivaltaisten viranomaisten edustaja tai enintään kaksi edustajaa. Riidanratkaisutoimikunnan on valittava puheenjohtaja, jonka on oltava tuomari, ellei toimikunta ole toisin päättänyt.

Riidanratkaisutoimikunta on perustettava 120 päivän kuluessa siitä, kun asianomainen henkilö on tehnyt 11 §:n ja vastaavissa asianomaisissa ulkomaisissa säännöksissä säädetty edellytykset täyttävän pyynnön. Perustamisen jälkeen riidanratkaisutoimikunnan puheenjohtajan on viipymättä ilmoitettava perustamisesta asianomaiselle henkilölle.

Asianomaisen henkilön vaatimus, joka koskee Suomessa tapahtunutta 1 momentissa tarkoitetun riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valittavien henkilöiden nimittämismenettelyä laiminlyöntiä, käsitellään hallintoriitana hallinto-oikeudessa noudattaen välimiesmenettelystä annetun lain (967/1992) säännöksiä välimiehen nimeämisestä tuomioistuimen määräämänä. Vaatimus voidaan esittää 2 momentin riidanratkaisutoimikunnan asettamiselle säädetyn määräajan päätyttyä ja se on esitettävä 30 päivän kuluessa edellä tarkoitetun määräajan päättymisestä. Päätös annetaan tiedoksi asianomaiselle henkilölle ja toimivaltaiselle viranomaiselle.

Riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valittujen henkilöiden on oltava riippumattomia ja puolueettomia ja annettava toimivaltaisen viranomaisen pyytäessä näiden seikkojen arviointiin vaikuttavat tiedot. Toimivaltainen viranomainen voi 3 momentissa tarkoitettuja nimittämismenettelyä laiminlyöntilanteita lukuun ottamatta vastustaa tietyn riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valittavan henkilön nimittämistä perustellusta syystä. Riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valitun henkilön on 12 kuukauden ajan riidanratkaisutoimikunnan lausunnon jälkeen säilytettävä asema, jossa nimittämisen vastustamista koskevia perusteita ei ole. Riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valittujen henkilöiden esteellisyyden perusteisiin sovelletaan soveltuvin osin, mitä tuomarin esteellisyyden perusteista säädetään oikeudenkäymiskaaren 13 luvussa.

Riidanratkaisutoimikunnan ja sitä koskevien säännösten sijaan toimivaltainen viranomainen voi sopia myös muunlaisen toimikunnan (*vaihtoehtoinen riidanratkaisutoimikunta*) asettamisesta. Vaihtoehtoiseen riidanratkaisutoimikuntaan on kuitenkin aina sovellettava 4 momentin ja 11 §:n ja 13 §:n 2 momentin säännöksiä.

Tarkempia säännöksiä riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta ja riidanratkaisutoimikunnan asettamista koskevista menettelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Riidanratkaisutoimikunnan toimintasäännöt ja muut tiedot käsittelystä

Asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asianomaiselle henkilölle 12 §:n 2 momentissa tarkoitettussa ajassa seuraavat tiedot:

- 1) asianomaisten valtioiden toimivaltaisten viranomaisten allekirjoittamat riidanratkaisutoimikunnan tai vaihtoehtoisen riidanratkaisutoimikunnan toimintasäännöt;
- 2) päivämäärä, johon mennessä lausunto riita-asiaassa annetaan;
- 3) viittaukset mahdollisesti sovellettaviin valtioiden kansallisiin säännöksiin sekä sovellettaviin sopimuksiin ja yleissopimuksiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut toimintasäännöt sisältävät soveltuvin osin seuraavat tiedot:

- 1) riita-asian kuvaus ja ominaisuudet;
- 2) riita-asian oikeudellisia ja tosiseikkoja koskevat puitteet;
- 3) riidanratkaisuelimen muoto;
- 4) riidanratkaisumenettelyn aikataulu;
- 5) riidanratkaisutoimikunnan tai vaihtoehtoisen riidanratkaisutoimikunnan kokoonpano;
- 6) menettelylliset ja organisatoriset säännöt;
- 7) logistiset järjestelyt toimikunnan toimintaa ja sen lausunnon antamista varten.

Jos toimivaltainen viranomaisen laiminlyö 1 tai 2 momentissa tarkoitettuihin toimintasääntöihin ja niiden ilmoittamiseen liittyviä velvoitteitaan, riippumattomat ja pätevät henkilöt sekä puheenjohtaja ilmoittavat toimintasäännöt asianomaiselle henkilölle kahden viikon kuluessa riidanratkaisutoimikunnan tai vaihtoehtoisen riidanratkaisutoimikunnan asettamispäivästä. Riippumattomien ja pätevien henkilöiden sekä puheenjohtajan edellä säädettyjen velvoitteiden laiminlyöntiä koskeva asianomaisen henkilön vaatimus käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa, jos vastaavaa vaatimusta ei ole esitetty toisessa valtiossa.

14 §

Riidanratkaisutoimikuntaan liittyvistä menettelyistä

Riidanratkaisutoimikunnan käsitellessä 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tapauksia asianomainen henkilö voi, jos asianomaisten valtioiden toimivaltaiset viranomaiset niin sopivat, antaa riidanratkaisutoimikunnalle kaikki tiedot, todisteet ja asiakirjat, jotka voivat olla merkityksellisiä päätöksen kannalta. Asianomaisen henkilön ja valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on annettava kaikki tiedot, todisteet ja asiakirjat riidanratkaisutoimikunnan pyynnöstä. Asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin kieltäytyä antamasta tietoja riidanratkaisutoimikunnalle, jos:

- 1) tietojen hankkiminen edellyttää kansallisen lainsäädännön vastaisten hallintotoimenpiteiden toteuttamista;
- 2) tietoja ei voida saada asianomaisen valtion kansallisen lainsäädännön nojalla;
- 3) tiedot koskevat liikesalaisuuksia, kaupallisia tai teollisia salaisuuksia, ammattisalaisuuksia tai elinkeinotoiminnassa käytettyjä menettelytapoja;
- 4) tietojen paljastaminen on vastoin yleistä järjestystä.

Asianomaiset henkilöt saavat pyynnöstään toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella esiintyä tai olla edustettuina riidanratkaisutoimikunnassa. Asianomaisten henkilöiden on riidanratkaisutoimikunnan pyynnöstä esiinnyttävä tai oltava edustettuina kyseisessä toimikunnassa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös vaihtoehtoiseen riidanratkaisutoimikuntaan, ellei 13 §:ssä tarkoitetuissa toimintasäännöissä ole toisin sovittu.

15 §

Riidanratkaisutoimikunnan päätös ja lausunto

Riidanratkaisutoimikunnan, joka on perustettu 11 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla, on tehtävä päätös hakemuksen käsiteltäväksi ottamisesta (*riidanratkaisutoimikunnan päätös*) kuuden kuukauden kuluessa perustamisestaan. Päätöksestä on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille 30 päivän kuluessa sen tekemisestä.

Jos riidanratkaisutoimikunnan päätöksen mukaan asianomaiselle henkilölle 2–4 §:ssä asetetut edellytykset ovat täyttyneet eikä tapaukseen voida soveltaa tämän lain 6 §:n 1 momentissa säädettyjä hylkäämisperusteita, 9 §:ssä tarkoitettu keskinäinen neuvottelumenettely on aloitettava jonkin toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava kyseisestä pyynnöstä riidanratkaisutoimikunnalle, muille

toimivaltaisille viranomaisille ja asianomaiselle henkilölle. Neuvotteluille tämän lain 9 §:ssä säädetty määräaika alkaa päivänä, jona hakemuksen käsiteltäväksi ottamista koskevasta riidanratkaisutoimikunnan päätöksestä ilmoitetaan.

Riidanratkaisutoimikunnan on annettava lausuntonsa (*riidanratkaisutoimikunnan lausunto*) siitä, miten riita-asia ratkaistaan, jos:

1) mikään toimivaltainen viranomainen ei ole pyytänyt keskinäisen neuvottelumenettelyn aloittamista 60 päivän kuluessa päivästä, jona riidanratkaisutoimikunnan päätöksestä on ilmoitettu; tai

2) riidanratkaisutoimikunta käsittelee asiaa 11 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla.

Riidanratkaisutoimikunnan lausunto on annettava valtioiden toimivaltaisille viranomaisille kuuden kuukauden kuluessa toimikunnan perustamispäivästä. Tällöin 3 momentin 1 kohtaa sovellettaessa riidanratkaisutoimikunta katsotaan perustetuksi 60 päivän kuluttua päivästä, jona riidanratkaisutoimikunnan päätöksestä on ilmoitettu. Riidanratkaisutoimikunta voi pidentää lausunnon määräaika kolmella kuukaudella, jos se katsoo riita-asian edellyttävän määräjän pidentämistä. Riidanratkaisutoimikunnan on ilmoitettava määräjän pidentämisestä toimivaltaisille viranomaisille ja asianomaisille henkilöille.

Riidanratkaisutoimikunta antaa lausuntonsa 1 §:ssä tarkoitetun sovellettavan sopimuksen määräysten ja mahdollisten sovellettavien kansallisten säännösten perusteella.

Riidanratkaisutoimikunta antaa kirjallisen lausuntonsa, jonka sisältö perustuu jäsenten yksinkertaisen enemmistön kantaan. Jos enemmistöä ei voida saavuttaa, puheenjohtajan ääni ratkaisee lausunnon sisällön. Puheenjohtaja antaa riidanratkaisutoimikunnan lausunnon tiedoksi toimivaltaisille viranomaisille.

Mitä 3–6 momentissa säädetään riidanratkaisutoimikunnan lausunnosta, sovelletaan soveltuvien osin myös vaihtoehtoisen riidanratkaisutoimikunnan lausuntoon.

16 §

Riidanratkaisutoimikunnan lausunnon johdosta annettu lopullinen päätös

Toimivaltaisen viranomaisen on sovittava riita-asian ratkaisemisesta muiden asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa kuuden kuukauden kuluessa riidanratkaisutoimikunnan tai vaihtoehtoisen riidanratkaisutoimikunnan lausunnon tiedoksi antamisesta.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä päätöksen, joka poikkeaa riidanratkaisutoimikunnan tai vaihtoehtoisen riidanratkaisutoimikunnan lausunnosta. Toimivaltaiset viranomaiset ovat kuitenkin sidottuja lausuntoon, jos nämä eivät pääse sopimukseen riita-asian ratkaisemisesta.

Toimivaltaisen viranomaisen on annettava riita-asian ratkaisemista koskeva lopullinen päätös tiedoksi asianomaiselle henkilölle 30 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöstä ei ole annettu tiedoksi määräajassa, asianomainen henkilö voi hakemuksella saattaa asian hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Hakemus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun toimivaltaisten viranomaisten päätös on viimeistään tullut antaa tiedoksi.

Toimivaltaisten viranomaisten asiassa tekemä päätös on sitova, jos asianomainen henkilö hyväksyy päätöksen, ilmoittaa luopuvansa oikeudesta kaikkiin kansallisiin muutoksenhakuihin eikä 12 §:ssä säädettyjä riippumattomuuden edellytyksiä koskeva asia ole vireillä tai edellä tarkoitettuja riippumattomuuden edellytyksiä ei ole todettu rikutun. Asianomaisen henkilön on toimitettava ilmoitus 60 päivän kuluessa siitä, kun toimivaltaisten viranomaisten päätös on annettu tiedoksi. Samaa asiaa koskeva Veronsaajien oikeudenvallontayksikön vireillä oleva muutoksenhaku raukeaa toimivaltaisen viranomaisen ilmoituksen johdosta. Toimivaltaisten viranomaisten päätös ei ole ennakkotapaus.

Toimivaltainen viranomainen voi sopia muiden asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa lopullisen päätöksen julkaisemisesta kokonaisuudessaan edellyttäen, että

kukin asianomainen henkilö antaa siihen suostumuksensa. Toimivaltaiset viranomaiset julkaisevat lopullisesta päätöksestä tiivistelmän, jos ne tai asianomainen henkilö eivät anna suostumusta lopullisen päätöksen julkaisemiseen kokonaisuudessaan. Tiivistelmä sisältää kuvauksen asiasta ja kohteesta, päivämäärän, kyseessä olevat verokaudet, oikeusperustan, toimialan, lyhyen kuvauksen lopputuloksesta ja kuvauksen käytetystä välimiesmenettelymenetelmästä. Toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä julkaistavaksi tarkoitettut tiedot asianomaiselle henkilölle ennen niiden julkaisemista. Asianomainen henkilö voi 60 päivän kuluessa näiden tietojen vastaanottamisesta pyytää, että toimivaltaiset viranomaiset eivät julkaise liikesalaisuutta, kaupallista tai teollista salaisuutta, ammattisalaisuutta tai elinkeinotoiminnassa käytettyä menettelytapaa koskevia tietoja eivätkä tietoja, joiden sisältö on vastoin yleistä järjestystä. Toimivaltaisen viranomaisen on annettava julkaistavat tiedot viipymättä Euroopan komissiolle.

Jos toimivaltaisten viranomaisten päätös on 4 momentissa tarkoitettulla tavalla sitova, sen perusteella tehtävät muutokset verotukseen toteutetaan noudattaen, mitä verotuksen oikaisusta verotusmenettelystä annetun lain 55 ja 56 §:ssä tai oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 40 ja 41 §:ssä säädetään. Tässä momentissa tarkoitettut muutokset verotukseen tehdään, vaikka verotuksen oikaisun edellytykset puuttuvat.

Jos 6 momentissa tarkoitettua muutosta verotukseen ei ole tehty kyseisessä momentissa säädettyjen edellytysten vallitessa, asianomainen henkilö voi hakemuksella saattaa asian hallinto-oikeuden ratkaistavaksi, kuitenkin aikaisintaan 395 päivän kuluessa riidanratkaisutoimikunnan tai vaihtoehtoisen riidanratkaisutoimikunnan lausunnosta.

17 §

Luonnollisia henkilöitä ja pienyrityksiä koskevat erityisäännökset

Asianomaisen henkilön ollessa luonnollinen henkilö tai yritys, joka ei ole tietäntyyppipisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/34/EU tarkoitettu suuri yritys tai suuren konsernin osa, tämä voi toimittaa tiedot vain sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa on asianomaisen henkilön kotipaikka, noudattamatta, mitä tietojen toimittamisesta kunkin valtion toimivaltaiselle viranomaiselle säädetään:

- 1) 2 §:n 2 momentissa hakemuksen tekemisestä;
- 2) 4 §:n 2 momentissa vastausten toimittamisesta lisäkysymyksiin;
- 3) 7 §:n 1 momentissa hakemuksen peruuttamisesta;
- 4) 11 §:n 1 momentissa riidanratkaisutoimikunnan perustamista koskevasta pyynnöstä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun, tiedot vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on kahden kuukauden kuluessa tietojen vastaanottamisesta annettava ne tiedoksi kaikkien asianomaisten valtioiden toimivaltaisille viranomaisille samanaikaisesti. Sen jälkeen, kun tiedoksi antaminen on suoritettu, asianomaisen henkilön on katsottava toimittaneen ilmoituksen kaikille asianomaisille valtioille kyseisenä tiedoksi antamisen ajankohdana.

18 §

Salassapito

Keskinäisessä neuvottelumenettelyssä, riidanratkaisutoimikunnassa ja vaihtoehtoisessa riidanratkaisutoimikunnassa käsiteltäviin asiakirjoihin ja tietoihin sovelletaan, mitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa (1346/1999) säädetään.

Toimivaltaiset viranomaiset ja riidanratkaisutoimikunnan jäsenet ovat velvollisia pitämään salassa, mitä keskinäisessä neuvottelumenettelyssä, riidanratkaisutoimikunnassa ja vaihtoehtoisessa riidanratkaisutoimikunnassa asiaa käsiteltäessä on ilmaistu.

Asianomaisen henkilön ja tämän edustajan on pidettävä keskinäisen neuvottelumenettelyn, riidanratkaisutoimikunnan ja vaihtoehtoisen riidanratkaisutoimikunnan yhteydessä saamansa tiedot salassa muusta lainsäädännöstä aiheutuvia velvoitteita lukuun ottamatta ja annettava tätä koskeva vakuutus. Jos asianomainen henkilö tai tämän edustaja rikkoo olennaisesti tätä salassapitovelvoitetta tässä momentissa tarkoitetun riidanratkaisumenettelyn kuluessa, menettely lopetetaan. Jos teko tapahtuu menettelyn päätyttyä, rangaistus tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Asianomaisella henkilöllä ja tämän edustajalla ei ole oikeutta saada tietoa siitä, mitä keskinäisessä neuvottelumenettelyssä, riidanratkaisutoimikunnassa ja vaihtoehtoisessa riidanratkaisutoimikunnassa on ilmaistu.

19 §

Kustannukset

Elleivät asianomaisten valtioiden toimivaltaiset viranomaiset ole toisin päättäneet, seuraavat kustannukset jaetaan tasan valtioiden kesken:

1) riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valittujen henkilöiden kulut, joiden on vastattava määrältään keskimääräistä korvausta, joka tavallisesti maksetaan asianomaisten valtioiden korkeille virkamiehille; ja

2) soveltuvien osien palkkiot, jotka maksetaan riippumattomien ja pätevien henkilöiden luettelosta valituille henkilöille ja joiden määrä saa olla enintään 1 000 euroa henkilön kohden päivässä kultakin päivästä, jona riidanratkaisutoimikunta kokoontuu.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös vaihtoehtoiseen riidanratkaisutoimikuntaan, jollei 13 §:ssä tarkoitetuissa toimintasäännöissä ole toisin sovittu.

Valtio ei vastaa asianomaiselle henkilölle aiheutuvista kustannuksista.

20 §

Muutoksenhaku

Jos kaikki asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet 6 §:ssä tarkoitetun hakemuksen käsiteltäväksi ottamisesta hylkäävän päätöksen, asianomainen henkilö voi hakea muutosta Suomen toimivaltaisen viranomaisen päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään kuitenkin siten, että valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun kaikki asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet hylkäävän päätöksen. Jos vähintään yksi toimivaltainen viranomainen hyväksyy hakemuksen käsiteltäväksi muiden asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten hylätessä hakemuksen, voi asianomainen henkilö pyytää riidanratkaisutoimikunnan perustamista tämän lain 11 §:n mukaisesti.

Asianomainen henkilö saa hakea 8 §:n 6 momentin, 10 §:n 3 momentin, 12 §:n 3 momentin, 13 §:n 3 momentin, 16 §:n 3 ja 7 momentin ja tämän pykälän 1 momentin mukaiseen hallinto-oikeuden päätökseen muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus antaa valitusluvan.

Mitä 2 momentissa säädetään asianomaisesta henkilöstä, sovelletaan myös toimivaltaiseen viranomaiseen.

Edellä 8 §:ssä tarkoitettuun toimivaltaisen viranomaisen yksipuoliseen päätökseen asian ratkaisemisesta ja 10 tai 16 §:ssä tarkoitettuun toimivaltaisten viranomaisten päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 30 päivänä kesäkuuta 2019.

Tätä lakia sovelletaan EU-riitojenratkaisumenettelyä koskeviin hakemuksiin, jotka tehdään 1 päivänä heinäkuuta 2019 tai sen jälkeen riita-asioissa, jotka koskevat 1 päivänä tammikuuta 2018 tai sen jälkeen alkavana verovuonna ansaittua tuloa tai pääomaa. Toimivaltainen viranomainen voi, yhdessä toisen asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen kanssa päätettyään, soveltaa tätä lakia EU-riitojenratkaisumenettelyä koskeviin hakemuksiin, jotka tehdään 1 päivänä heinäkuuta 2019 tai sen jälkeen ja jotka koskevat aiempia verovuosia.

Tämän lain 3 §:ää, 8 §:n 1 ja 3–6 momenttia, 10 §:ää, 16 §:n 4, 6 ja 7 momenttia, 18 §:ää, 19 §:n 3 momenttia sekä 20 §:n 2–4 momenttia sovelletaan verosopimusmenettelyä tai EU-arbitraatiosopimusmenettelyä koskeviin hakemuksiin, jotka on tehty 1 päivänä heinäkuuta 2019 tai sen jälkeen.

Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Valtiovarainministeri Petteri Orpo